

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

Engelli bireylerin kamuda istihdamı, idarenin takdirine bırakılmış bir sosyal politika tercihi değil; Anayasa'nın eşitlik ilkesi, sosyal devlet yükümlülüğü ve ilgili mevzuat hükümleriyle açık biçimde tanımlanmış bir kamu görevidir. Buna rağmen, kamu kurum ve kuruluşlarında engelli istihdamına ilişkin yasal zorunluluğun uzun yıllardır sistematik biçimde eksik uygulandığı görülmektedir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından 3 Aralık 2025 Dünya Engelliler Günü'nde yapılan açıklamada, kamuda görev yapan engelli memur sayısının 83 bin olduğu ifade edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın Mart 2025 tarihli resmi verilerine göre ise toplam kamu personeli sayısı 5.243.896'dır. Mevzuat uyarınca kamu kurumlarında en az %3 oranında engelli personel istihdam edilmesi zorunlu olmasına rağmen, mevcut personel sayısı esas alındığında kamuda olması gereken engelli memur sayısının 154.826 olduğu açıktır.

Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, kamuda 71.826 kişilik engelli kadro açığı bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu açık yıllara yayılan idari ihmalin ve planlama yoksunluğunun sonucu olarak kamu yönetiminin engelli istihdamına ilişkin yükümlülüklerini bilinçli biçimde ertelediğini göstermektedir.

Nitekim son yıllarda yapılan engelli memur alımlarının 1.400-1.500 kişi aralığında sınırlandırılması, mevcut açığın kapatılmasına yönelik gerçekçi bir iradenin bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım, kota yükümlülüğünü yerine getirmekten ziyade, toplumsal tepkiyi yönetmeye dönük sembolik alımlarla yetinildiği izlenimini güçlendirmektedir.

Bu durum yalnızca engelli bireylerin istihdam hakkının ihlali anlamına gelmemekte; aynı zamanda kamu idaresinin hukuka bağlılık ilkesini, öngörülebilirlik yükümlülüğünü ve hesap verebilirliğini de zedelemektedir. Engelli bireyler; öğretmen, mühendis, tekniker, sağlık çalışanı ve çeşitli uzmanlık alanlarında nitelikli eğitim almış olmalarına rağmen, kamuya erişimde yapısal bir dışlanmayla karşı karşıya bırakılmaktadır.

Öte yandan, engelli istihdamına ilişkin verilerin kurum bazında düzenli, şeffaf ve kamuoyuna açık biçimde raporlanmaması; yürütmenin bu alandaki yükümlülüklerini denetim dışı bırakma eğilimini de ortaya koymaktadır. Oysa kamu yönetimi, anayasal bir zorunluluk olan engelli istihdamını planlı, takvimlendirilmiş ve ölçülebilir hedefler üzerinden yürütmekle mükelleftir.

Bu çerçevede; kamudaki engelli istihdam açığının mevcut haliyle sürdürülmesi, sosyal devlet ilkesinin fiilen askıya alınması, engelli bireylerin ise eşit yurttaşlık statüsünün geciktirilmesi anlamına gelmektedir. Yürütmenin, bu tablo karşısında açık, somut ve bağlayıcı bir plan ortaya koyması artık bir tercih değil, hukuki ve anayasal bir zorunluluktur.

Bu bağlamda;

1. Önergeye cevap verildiği tarih itibarıyla, genel bütçeli, özel bütçeli ve düzenleyici–denetleyici kurumlar dâhil olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarında fiilen görev yapan engelli memur sayısı kaçtır? Bu sayıların kurum, unvan ve öğrenim düzeyi bazında dağılımı yapılmış mıdır?
2. Mevcut toplam kamu personeli sayısı esas alındığında, %3 engelli istihdam kotasına göre kamuda bulunması gereken engelli memur sayısı kaçtır? Bu hesaplama Cumhurbaşkanlığı tarafından resmi bir raporla ortaya konulmuş mudur?
3. Kamuda engelli istihdamına ilişkin mevcut kota açığı kaç kişidir? Engelliler Konfederasyonu tarafından kamuoyuna açıklanan 71.826 kişilik açık yürütme tarafından teyit edilmekte midir?
4. Önergeye cevap verildiği tarih itibarıyla, %3 engelli istihdam kotasını eksik uyguladığı tespit edilen kamu kurumları hangileridir? Bu kurumlar hakkında herhangi bir idari işlem, uyarı ya da yaptırım uygulanmış mıdır?
5. Kamuda engelli istihdamı açısından ortaya çıkan yapısal açığın kapatılması amacıyla, orta ve uzun vadeli, sayısal hedefler ve takvim içeren bir eylem planı hazırlanmış mıdır? Hazırlanmışsa bu planın başlangıç ve bitiş yılları ile yıllık hedefleri nelerdir?
6. Engelli bireylerin mesleki niteliklerine uygun kadrolara (öğretmenlik, mühendislik, teknik hizmetler, sağlık uzmanlık alanları vb) yerleştirilmesini esas alan özel bir kadro planlaması yapılmakta mıdır?
7. Engelli istihdam kotasının yıllar itibarıyla eksik uygulanmasının; Anayasa'nın 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesi, 2'nci maddesinde düzenlenen sosyal devlet ilkesi ve ilgili mevzuat bakımından doğurduğu sonuçlara ilişkin herhangi bir hukuki veya idari değerlendirme yapılmış mıdır?
8. Kamuda engelli istihdamına ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesinin, kamu idaresinin hesap verebilirliği ve hukuka bağlılığı açısından doğurduğu sonuçlar konusunda, Cumhurbaşkanlığı bünyesinde denetim veya izleme mekanizması bulunmakta mıdır?
9. Mevcut engelli kadro açığının sürdürülmesi hâlinde, yürütmenin bu durumu hangi tarihe kadar ve hangi somut adımlarla gidermeyi planladığına ilişkin bağlayıcı bir takvim mevcut mudur?